

Wiosenna runda tuż, tuż...

„Oskar” ostro trenuje

Strona 10

**Zimowe ferie
w świetlicach**
Strony 6 i 7

Zbliża się święto wszystkich pań – Dzień Kobiet.

Z tej okazji wszystkim Mieszkankom Gminy i Miasta Przysucha
zdrowia, spełnienia marzeń i zadowolenia
w życiu osobistym i zawodowym
życzą

Leszek Wamil
Przewodniczący
Rady Gminy i Miasta Przysucha

Tadeusz Tomasiak
Burmistrz Gminy i Miasta Przysucha

Z obrad Rady Gminy i Miasta

Rok 2012 w liczbach i zadaniach

Sprawozdania z działalności za 2012 rok przedłożyły radnym Rady Gminy i Miasta: Przysuska Służba Komunalna, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Przysuska Administracja Oświaty i Wydział Świadczeń Rodzinnych i Pomocy Materialnej dla Uczniów.

Radni Gminy i Miasta Przysucha zapoznali się ze sprawozdaniami z działalności za 2012 rok, które na sesji 14 lutego przedstawił dyrektorzy Przysuskiej Służby Komunalnej, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Przysuskiej Administracji Oświaty i Wydziału Świadczeń Rodzinnych i Pomocy Materialnej dla Uczniów. Radni pozytywnie ocenili wykonywanie zadań przez wymienione jednostki.

PSK – więcej remontów, mniej awarii

Przysuska Służba Komunalna jest jednostką organizacyjną gminy i wykonuje prace remontowe – konserwacyjne w szkołach, przedszkolach, świetlicach wiejskich, obiektach sportowych oraz budynkach mieszkalnych należących do gminy. Wykonuje remonty dróg i chodników, obsługuje Przysuską Strefę Aktywności Gospodarczej. W 2012 roku PSK na remont dróg i ulic zużyła 15 ton masy asfaltowej na zimno, wykonała drogę o długości 640 m, o podłożu kamiennym w miejscowości Beżnik. Utwardziła place i chodniki z kostki brukowej, m.in. plac przed kamienicą przy ul. Warszawskiej, chodnik przed budynkiem przy ul. Radomskiej, drogę łączącą ul. Krętą i Plac 3 Maja w Przysusze. W ramach zadań inwestycyjnych wykonała przebudowę alejek w parku miejskim. Zakupiła nowe ławki i kosze na śmieci na nowo wybudowanych placach w Smogorzowie i Skrzyńsku. W ramach obsługi targowiska miejskiego zakupiła belownicę do belowania makulatury i folii. Dla poprawy warunków osób handlujących utwardziła kruszywem tereny przy „Motelu” i od strony Zakładu Energetycznego. PSK administruje i zarządza mieszkaniami socjalnymi i komunalnymi. W 2012 roku wykonała m.in. pokrycie dachu wraz z obróbką blacharską na budynkach w Smogorzowie i przy ul. Krętej i Krakowskiej w Przysusze, wymieniła drzwi wejściowe w budynku przy ul. Targowej w Przysusze. Dokonała wymiany okien w lokalach mieszkalnych przy 50% udziale lo-

katora w kosztach.

PSK utrzymuje w sprawności oświetlenie uliczne. W celu sprawnego usuwania awarii zakupiła zwyżkę. W 2012 roku PSK odnotowała 364 zgłoszenia awarii lamp, gdy rok wcześniej było ich 510. Na trzech obwodach oświetleniowych zamontowała ograniczniki zużycia prądu, co dało w efekcie zużycie mniejsze o ok. 40%.

PSK w ubiegłym roku wykonała wymianę okien w świetlicach, w Wistce, Krajowie i Smogorzowie, zakupiła 4 kominki grzewcze dla świetlic w Wistce, Krajowie, Janowie i Dębinach. PSK w ramach sprawowanej opieki nad obiektami sportowymi wykonała m.in. piłkochwyty na boiskach w Skrzyńsku, Zbożennie, Janikowie i na stadionie miejskim. Wykonywała bieżące prace w ramach utrzymania czystości w mieście.

Problemem, na który zwrócili uwagę radni, jest rosnące zadłużenie z tytułu opłat czynszowych w lokalach mieszkalnych należących do gminy.

PAO – zadania wykonane

Przysuska Administracja Oświaty została utworzona w celu prowadzenia obsługi finansowej, księgowej, organizacyjnej i administracyjnej placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Przysucha. Do jej zadań należy też organizacja dowozu uczniów do szkół, administrowanie mieszkaniami przy szkołach, prowadzenie w imieniu gminy zadań związanych z rozwojem sportu w gminie i zadań z zakresu dóbr kultury.

W 2012r. do szkół dowożonych było średnio miesięcznie około 389 uczniów przez przewoźników zewnętrznych, którzy w roku szkolnym 2011/2012 wykonywali przeciętnie każdego dnia 22 kursy. Na wszystkich kursach zapewniona była opieka przez gminę. W 2012r. realizowano też dowóz uczniów niepełnosprawnych do szkół. W 2012 roku dowożonych było trzech uczniów do szkół w Przysusze prowadzonych przez stowarzyszenie „Pomóż mi być”. W ramach dowozu własnym transportem dowożonych jest ok. 80 uczniów do: PSP w Ruskim Brodzie (39), PG w Przysusze (20), do szkół ponadgimnazjalnych (20) oraz pensjonariusze Środowiskowego Domu Samopomocy w Ruskim Brodzie (15). Codziennie wykonywanych było cztery kursy. Zapewniono opiekę w czasie przewozu. PAO współpracuje z Kura-

torium Oświaty i Wychowania w Warszawie – Delegaturą w Radomiu oraz z dyrektorami szkół i placówek oświatowych. Współpraca ta obejmowała w minionym roku np. organizowanie i przeprowadzanie eliminacji gminnych następujących konkursów: XIV edycja Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla dzieci i młodzieży pod hasłem „20 lat Państwowej Straży Pożarnej – jak nas widzą tak nas malują” (31 prac plastycznych w trzech kategoriach wiekowych, z których wytypowano do eliminacji powiatowych – 3 prace w każdej kategorii wiekowej), X edycja Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” - do etapu powiatowego wytypowano jednego ucznia ze szkoły podstawowej, czterech uczniów z gimnazjum i jednego ze szkoły ponadgimnazjalnej, konkurs „Bezpieczna droga do szkoły” (55 uczestników z pięciu szkół podstawowych i 27 uczestników z gimnazjum).

PAO współdziałała w organizowanym przez Urząd Gminy i Miasta w Przysusze 32. Biegu „Szlakiem Walk Hubalczyków”. Ponadto zorganizowała dowóz zawodników

„Oskara” na mecze wyjazdowe. Ważnym zadaniem było organizowanie i przeprowadzanie egzaminów na stopień nauczyciela mianowanego (odbyło się sześć egzaminów: 1 – ZPO, 3 – PSP1, 2 PSPRB) oraz realizacja programu dofinansowania pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników. W 2012 roku czterech pracodawców otrzymało dofinansowanie w wysokości ponad 32 tys. zł.

PAO realizuje edukacyjne programy rządowe. W minionym roku zrealizowała rządowy program „Wyprawka szkolna” za ponad 52 tys. zł. Korzystało z niego 199 uczniów, w tym 96 ze szkół podstawowych, dziewięciu z gimnazjum i 94 ze szkół ponadgimnazjalnych. Ponadto realizacja w latach 2011 – 2013 projektu systemowego „Zaczek” (indywidualizacja procesu nauczania w klasach I- III). W 2012r. na odbyte zajęcia i zakup pomocy dydaktycznych wydatkowano kwotę prawie 87 tys. zł.

Problemem, na który zwrócili uwagę radni jest demografia. Pytano o ewentualne zmiany organizacyjne w szkołach.

c.d. str.3

Radni uchwalili

Uchwałę w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych przyjęła Rada Gminy i Miasta Przysucha. Przedsiębiorcy ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na świadczenie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy i Miasta Przysucha, powinni m.in.

posiadać pojazdy asenizacyjne, spełniające wymagania techniczne i sanitarne z oznakowaniem umożliwiającym identyfikację przedsiębiorcy, tytuł prawny do dysponowania bazą transportową, wyposażoną w place postojowe oraz zaplecze techniczne i sanitarne, prowadzić działalność w zakresie odbioru nieczystości ciekłych w sposób nie powodujący zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców, zapewnić ciągłość usług w przypadku unieruchomienia własnego samochodu asenizacyjnego.

Z obrad Rady Gminy i Miasta c.d.

Wydział Świadczeń Rodzinnych i Pomocy Materialnej dla Uczniów – świadczenia wypłacone

Rok 2012 był dziewiątym od wydania ustawy o świadczeniach rodzinnych i realizacji tych świadczeń przez gminy jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do niego, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

W 2012 roku Wydział Świadczeń Rodzinnych i Pomocy Materialnej dla Uczniów wydał 1235 decyzji przyznających świadczenia rodzinne, 144 decyzje w sprawie funduszu alimentacyjnego, 205 decyzji w sprawie stypendiów szkolnych. Ogólna kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych w ubiegłym roku wyniosła ponad 2,8 mln zł, w tym ponad 1 mln zł to zasiłki rodzinne i objęła 745 osób. Ponadto wypłacono dodatków do zasiłku na łączną kwotę prawie 630 tys. zł oraz świadczenia opiekuńcze na łączną kwotę prawie 980 tys. zł. Były to dodatki wypłacone z tytułu urodzenia dziecka (50 dodatków, 113 zapomóg), dodatki dla rodzin wielodzietnych (około 150 rodzin), osób samotnych (34 osoby). Wypłacono również dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji (34 dzieci), z tytułu

zamieszkania w internacie czy dojazdu do szkół.

Znaczącą grupą są osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, tzw. zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności lub osiągnięcia 75 roku życia. Zasiłki pielęgnacyjne wypłacono średnio miesięcznie dla 254 osób na łączną kwotę ponad 460 tys. zł. Świadczenie pielęgnacyjne wypłacono średnio miesięcznie dla 86 osób na łączną kwotę ponad 500 tys. zł. Ponadto w 2012 roku wydano 144 decyzje przyznające świadczenia z funduszu alimentacyjnego średnio dla 50 rodzin miesięcznie, na ogólną kwotę ponad 300 tys. zł. Wydział Świadczeń Rodzinnych i Pomocy Materialnej dla Uczniów dokonał także wypłat stypendiów dla uczniów na łączną kwotę ponad 37 tys. zł.

Problemem, na który zwrócili uwagę radni są zaostrożające się przepisy prawne dotyczące uprawnień do otrzymania określonego świadczenia.

MGOPS – pomoc na co dzień

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przysusze, realizując zadania ustawy o pomocy społecznej, w 2012 roku udzielił pomocy 277 rodzinom, w tym 244 rodziny otrzymały pomoc finansową, a 33 zostały objęte wyłącznie pracą socjalną w formie doradztwa, rozmów motywacyjnych, skierowania na le-

czenie odwykowe, itp.

W 2012 roku na zasiłki stałe ośrodek pomocy społecznej wydatkował kwotę prawie 185,6 tys. zł., w tym również ze środków własnych Gminy i Miasta Przysucha. W/w wypłat zasiłków dokonano dla 46 osób (wypłacono 469 świadczeń). Na wypłaty zasiłków i pomoc w naturze wydatkowano prawie 120 tys. zł. Tą formą pomocy objęto 24 osoby, którym wypłacono łącznie 104 świadczenia (przeciętnie na okres 4 miesięcy). Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była głównie na zakup żywności dla 60 osób (93 świadczenia), opału dla 74 osób (88 świadczeń), leków dla 30 osób, odzieży dla 24 osób, artykułów szkolnych dla 17 osób, opłaty za energię elektryczną, gaz i czynsz dla 4 osób, na remont dla 2 osób. Natomiast na specjalne zasiłki celowe przeznaczono kwotę prawie 13,3 tys. zł dla 33 osób. Z własnych środków Gminy wypłacono zasiłków celowych na łączną kwotę prawie 100 tys. zł.

Na wypłatę dodatków mieszkaniowych z własnych środków Gminy wydatkowano kwotę 103,2 tys. zł. Formą pomocy w postaci dodatków mieszkaniowych objęto 139 wnioskodawców. Usługami opiekuńczymi objęto w roku 2012 sześć osób. Usługi świadczone głównie u osób samotnych, chorych, niepełnosprawnych, wymagających pomocy osoby drugiej, którym rodzina nie była w stanie zapewnić specjalistycznej pomocy.

Na realizację rządowego programu w zakresie dożywiania przeznaczono ponad 120,3 tys. zł z czego środki własne gminy wynosiły ponad 24,3 tys. zł. Zapewniono gorący posiłek dla 226 osób w szkołach i przedszkolach. W ramach tego programu przyznano również zasiłki celowe na zakup żywności dla 44 osób oraz zakupiono 61 paczek żywnościowych dla podopiecznych Ośrodka. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia przeprowadzono zbiórkę żywności w sklepach spożywczych, z której sporządzono 45 paczek.

Na działalność Klubu Seniora przyznano kwotę 4 tys. zł ze środków własnych Gminy. Środki te przeznaczono na zorganizowanie 3-dniowej wycieczki do Zakopanego oraz zakupiono potrzebne artykuły spożywcze i chemiczne. W ubiegłym roku ośrodek zorganizował także dla dzieci dwie wycieczki autokarowe do Kraków, Wieliczki i do Warszawy oraz spotkanie opłatkowe dla 50 osób.

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Na pobyt czterech osób w domach pomocy społecznej wydatkowano w minionym roku prawie 89 tys. zł. W ramach stażu z PUP, przez okres 6 miesięcy zatrudniony był w Ośrodku Asystent Rodziny, który wspierał rodziny w celu pokonania trudności życiowych, a zwłaszcza dotyczących opieki i wychowania dzieci. Przy MGOPS działa zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2012 roku realizował projekt systemowy SZANSA. Ogółem przyznane środki na realizację projektu wynosiły 107 033, 07 zł. Projektem objęto 12 osób, w tym dwie niepełnosprawne.

Problemem, na który zwrócili uwagę radni jest wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

„Szansy” ciąg dalszy

Systemowy projekt „Szansa”, realizowany przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej będzie kontynuowany w 2013 roku. Rada Gminy i Miasta Przysucha podjęła uchwałę o dofinansowaniu „Szansy” w 2013 roku kwotą ponad 13,7 tys. zł, co stanowi 10,5% wartości projektu. Przypomnijmy, że projekt systemowy „Szansa” – współfinansowany ze środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, jest realizowany w Przysusze od 2008 roku.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

OGŁOSZENIE

W związku z kontynuacją w 2013r. realizacji projektu systemowego „SZANSA” Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przysusze zaprasza osoby chętne do wzięcia udziału w projekcie.

Projekt jest skierowany do następujących grup odbiorców:

- **osób bezrobotnych** w rozumieniu Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99 z 2004r., poz. 1001 z póź. zm.) w szczególności, które jednocześnie są osobami:

- niezatrudnionymi i nie wykonującymi innej pracy zarobkowej, zdolni i gotowi do podjęcia zatrudnienia,
- nieuczący się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym,
- zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Przysusze,
- w wieku aktywności zawodowej czyli ukończyli 18 lat i nie ukończyli 60 lat w przypadku kobiet lub 65 lat w przypadku mężczyzn,

- **osób niepełnosprawnych**

- **osób zameldowanych na terenie Gminy i Miasta Przysucha**

- **osób korzystających ze świadczeń Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przysusze**

- **osób zagrożonych wykluczeniem społecznym**

W roku 2013, w projekcie weźmie udział 15 osób, rekrutacja trwa do końca marca 2013.

Osoby zainteresowane prosimy o kontakt osobisty w siedzibie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przysusze ul. Grodzka 5 lub kontakt telefoniczny pod numerem 48 675 31 85

Saldo z małym plusikiem

Rozmawiamy z Markiem Kiliankiem prezesem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Przysusze.

- Panie prezesie, rok temu o tej porze do rozmowy z panem sprostowała nas zima. Nie oszczędzała nikogo, a PGKiM walczyło z usuwaniem awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Jak jest w tym roku?

- Znacznie lepiej, zima w tym roku jest łżejsza, nie było tak niskich temperatur jak rok temu, kiedy to zima była zmarznięta do jednego metra w głąb. Odnotowaliśmy tej zimy znacznie mniej awarii niż rok temu. Do poważniejszych należała awaria na kanale tłocznym przy ul. Skowory w Przysusze, poza tym wystąpiły trzy awarie na terenie Spółdzielni Mieszkaniowej. Wszystkie zostały usunięte szybko i sprawnie. Jak już powiedziałem zima w tym roku jest dla nas łżejsza, ale i my jesteśmy do niej lepiej przygotowani. Uzpełniliśmy sprzęt, kupując na przykład młot automatyczny, żeby szybciej się dostać do miejsca awarii. Do ważniejszych jednak przygotowań należy kontynuowana przez PGKiM modernizacja sieci grzewczej. W 2012 roku został zmodernizowany drugi z kolei odcinek tej sieci. Był to koszt prawie 228,5 tysiąca złotych. Ponadto remontując i konserwując na bieżąco udało nam się na tyle przygotować sieć, kotły, że problemy z ogrzewaniem budynków tej zimy nie wystąpiły. Miło mi było usłyszeć od kilku lokatorów, że w mieszkaniach jest ciepło. Fakt, że w wielu budynkach wykonano termomodernizację, nasza firma również taką usługę wykonywała, dzięki czemu ograniczono straty ciepła.

- Czy PGKiM będzie kontynu-

owało modernizację sieci grzewczej? Prace te wykonane zostały, jak pan wspominał, jak dotąd na dwóch odcinkach.

- Tak, modernizacja tej sieci będzie kontynuowana w bieżącym roku. Przewidujemy analogiczny koszt tej inwestycji jak w roku ubiegłym. Zgromadziliśmy już część potrzebnych materiałów. Przy tej okazji wspomnę, że uczestnicząc w spotkaniu, w Spółdzielni Mieszkaniowej spotkałem się z sugestią, aby obniżyć koszty ogrzewania poprzez zakup tańszego węgla. Myślę, że te temat wymaga krótkiego wyjaśnienia. PGKiM kupuje opał w drodze przetargu. I to nie jest tak, że możemy kupić opał, kierując się wyłącznie najniższą ceną. Najważniejsze są tu jego parametry: zawartość popiołu, wilgoci, siarki, poziom spalalności, uziarnienie, kaloryczność i wiele innych. Gdybyśmy zlekceważyli te parametry, groziłoby nam kary nałożone przez ochronę środowiska. W tym roku mamy dwóch dostawców opału wyłonionych z przetargu. Dostarczany opał spełnia wymienione parametry.

- Dokuczliwość, na który zwracają uwagę mieszkańcy, szczególnie lokatorzy budynków, które mają odnowioną elewację zewnętrzną, są dymiące kominy kotłowni. Co PGKiM robi, aby uporać się z tym problemem?

- Przyznaję, że nie jest to problem prosty do rozwiązania. Usilnie poszukujemy firmy, która zdecyduje się na zamontowanie urządzenia ograniczającego emisję pyłów, głównie sadzy. Bo tylko takie roz-

wiązanie techniczne wchodzi w grę. Wystaliśmy do tej pory zapytanie do kilkunastu firm w kraju, zajmujących się tym tematem. Nie odpowiedziała żadna z nich. Ponoiliśmy ofertę i zareagowały dwie firmy: jedna z Lublina, druga z Małogoszczy. Najpierw jednak przedstawiciele tych firm chcą na miejscu zrobić analizę techniczną i dopiero wówczas zdecydować czy i jakie rozwiązanie jest możliwe. Osobiście mam nadzieję, że takie rozwiązanie specjaliści z tych firm znajdą.

- Panie prezesie, to pytanie samo się nasuwa: jakimi wynikami PGKiM zakończyło miniony 2012 rok?

- Osobiście mam satysfakcję, bo miniony rok zakończyliśmy bez strat, nie mamy zobowiązań przeterminowanych, a nawet mamy skromniutki zysk. Saldo po stronie „ma” wykazało mały plusik.

- Jakie zatem plany na rok bieżący?

- Rok 2013 nie będzie łatwy. Mamy do zrealizowania kilka priorytetowych zadań, które są kosztowne. Przede wszystkim, o czym już wspominałem wcześniej, będziemy kontynuować III etap modernizacji sieci grzewczej. Czekają nas modernizacja oczyszczalni ścieków w części mechanicznej obiektu. Przygotowujemy dokumentację techniczną, ale przed przystąpieniem do konkretnych prac musimy wykonać przebudowę dwóch linii energetycznych. Tu jesteśmy już po przetargu i to zadanie mamy wykonać w 2013 roku. Koszt tego zadania to ok. 200 tys. zł. Następna sprawa to rekułtywacja

wysypiska śmieci w Woli Więcierzowej. Zadanie realizowane będzie etapami, na rekułtywację wysypiska mamy przedłożony termin do 2015 roku. Prace będziemy prowadzić zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez marszałka województwa mazowieckiego. No i zadanie, które jest w toku: poprawa warunków pracy osób zatrudnionych w naszej spółce. Malujemy sukcesywnie pomieszczenia w siedzibie spółki, wcześniej ociepliliśmy budynek i chcemy wykonać w tym roku elewację zewnętrzną. Na pewno wyzwaniem dla nas jest przygotowanie się do spodziewanego przetargu, który zgodnie z nową ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, powinien wyłonić firmę zajmującą się wywozem odpadów.

- PGKiM świadczy usługi na zewnątrz. Warto skorzystać z państwa oferty?

- Na pewno. Korzystając z okazji zapraszam zarządy wspólnot mieszkaniowych, które planują wykonanie termomodernizacji swoich budynków. Wykonujemy taką usługę, dysponujemy sprzętem i zespołem pracowników.

- Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała Hanna Jacobi

Strażacy nie będą sprzątać

„Straż pożarna nie będzie już porządkować drogi po wypadku. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej zdecydował, że strażacy mają przyjechać na miejsce wypadku drogowego, pomóc ofiarom, ugasić pożar lub zneutralizować wyciek groźny dla środowiska. Ale strażacy nie będą już porządkować drogi. Mają wzywać na miejsce zarządcę drogi. Jeśli ten nie będzie chciał tego uczynić, strażacy mają zawiadomić policję” – taka informacja ukazała się na początku lutego br. O komentarz poprosiliśmy rzeczownika Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze.

- Strażacy są od ratowania ludzkiego życia i mienia. Niestety, często zrzuca się na nich obowiązek porządko-

wania jezdni i usuwania różnych nieczystości – odpowiada rzeczownik prasowy Komendanta Powiatowego PSP w Przysusze mł.bryg. Artur Kucharski. - W ubiegłym roku strażacy z powiatu przysuskiego aż ponad 70 razy sprząkali ulice z plam po rozlanym oleju silnikowym. Oprócz tego straż pożarna sprząta również po każdej kolizji, co oznacza usuwanie płynów eksploatacyjnych, paliwa, rozbitych szkieł, plastiku czy odłamków blach z karoserii. Należy przy tym zaznaczyć, że przecież nie sprzątam budynków po akcji gaśniczej, tylko walczymy z ogniem. Od porządkowania dróg są ich zarządcy. Strażacy czują się w ten sposób wykorzystywani przez inne władze czy instytucje, które powinny same zająć się tym problemem. Powinno się zwrócić uwagę,

że akurat w czasie takiego sprzątnia jezdni strażacy mogą być potrzebni w innym miejscu, gdzie będzie zagrożone życie ludzkie. Prawo jasno określa, że to zarządcę drogi dba o utrzymanie jej w należytym stanie. I nie chodzi tu tylko o sprzątnięcie jezdni z błota, odśnieżanie czy posypywanie solą, ale również sprzątnięcie po kolizjach. Strażacy nie odzęgnują się np. od wypadku z udziałem cysterny przewożącej chemikalia, paliwo itd., będziemy interweniować. Będziemy też jeździć do wypadków. Ale sprzątnięcie dróg nie jest naszym zadaniem. Straż tak jak do tej pory usuwa będzie z drogi substancje niebezpieczne, ale do zamiatania szkła zarządcy dróg mają przysyłać własne ekipy. W sytuacji, kiedy nie ma na miejscu zdarzenia zarządcy drogi, wówczas teren prowadzonych działań zostaje przekazany Policji, która o zdarzeniu jest informowana. Strażacy informują

że, usuwanie plam oleju jest kosztowne i nikt nie zwraca za to pieniędzy. Kosztorys takiej akcji może się wahać od tysiąca do nawet kilku tysięcy złotych. Wszystko zależy od ilości rozlanego płynu, liczby zaangażowanych strażaków, ilości zużytego środka, który absorbuje oleje oraz czasu działania samochodów i pomp. Ponadto strażacy nie mogą za to wystawić zarządcom dróg żadnej faktury. Nie mogliby również otrzymać zwroconych pieniędzy dla siebie, tylko musieliby oddać do skarbu państwa. Nie ma problemu, aby straż pożarna nawiązała współpracę ze służbami utrzymania dróg i zgłaszała konieczność uprzątnięcia pozostałości po kolizjach im, problemy zaczynają się dopiero po południu i w weekendy, kiedy te służby nie pracują. Niestety, przez lata utrzymywało się przekonanie, że strażacy są od wszystkiego – dodaje rzeczownik.

Policjantów i strażaków dobre rady na zimę

Zimą o pożar nietrudno

Sezon zimowego ogrzewania mieszkań w blokach i domach mieszkalnych to, co roku okres zwiększonej ilości pożarów. Jak wykazują dane statystyczne „czerwony kur” jest groźny również w okresie zimowym mimo, że jest to pora opadów deszczu i śniegu. Ogień wówczas przychodzi od wewnątrz pomieszczeń. Bardzo często pożary wybuchają w mieszkaniach budynków wielorodzinnych, domach jednorodzinnych oraz budynkach gospodarstw indywidualnych i drobnych zakładach wytwórczych pociągając za sobą dużą liczbę ofiar śmiertelnych i osób poszkodowanych.

Najczęstszymi przyczynami powstania pożarów w okresie zimowym są: nieostrożne obchodzenie się z ogniem otwartym, w tym palenie papierosów (szczególnie przed zaśnieżeniem), niewłaściwe i nieostrożne użytkowanie urządzeń grzewczych, pozostawienie bez dozoru włączonych urządzeń elektrycznych nieprzystosowanych do pracy całonocowej, niefachowe przeróbki i brak konserwacji instalacji i urządzeń elektrycznych, brak okresowych czyszczeń przewodów kominowych.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze apeluje o zwrócenie uwagi i zapamiętanie podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego, podczas dogrzewania pomieszczeń, których przestrzeganie pozwoli cieszyć się własnym bezpieczeństwem. Oto te najważniejsze:

- nie należy stosować naprawianych „watowanych” bezpieczników topikowych oraz bezpieczników o większej mocy niż wskazane, należy używać tylko tyle odbiorników prądu elektrycznego na ile obliczono moc instalacji elektrycznej, ze względu na to, że nadmierne obciążenie instalacji powoduje przegrzewanie się kabli i przewodów oraz wypalanie styków w gniazdkach, nie wolno wykonywać prowizorycznych podłączeń elektrycznych i przerabiać stałych instalacji oraz przedłużaczy elektrycznych, nie należy ustawiać elektrycznych urządzeń grzewczych bezpośrednio na podłożu palnym oraz w pobliżu materiałów łatwo zapalnych, nie wolno zatykać przewodów wentylacyjnych. W mieszkaniu nie należy przechowywać więcej niż 2 butle gazowe o ładunku nieprzekraczającym 11 kg, butle powinny być podłączone do urządzeń gazowych.

Groźne sople i śnieg na dachu

Do obowiązków właścicieli i zarządców budynków należy dbałość o należyty stan techniczny budynku, w tym niedopuszczanie do przeciążenia konstrukcji budynku przez zalegający na dachu śnieg i zapewnienie w razie konieczności odśnieżania dachu. Obowiązek ten obejmuje także usuwanie soplei, brył, nawisów lodowych i śniegowych, mogących zagrazić bezpieczeństwu osób znajdujących się bezpośrednio przy budynku. Jednocześnie należy przy tym pamiętać, że niewłaściwe wykonywanie prac związanych z usuwaniem śniegu z dachu może stwarzać ogromne zagrożenie, zarówno dla samego budynku, jak i dla osób wykonujących te prace. Dlatego muszą być one prowadzone z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i przepisów BHP.

Informujemy jednocześnie, że Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze nie świadczy usług związanych ze strącaniem soplei, odśnieżaniem dachów oraz odcinaniem nawisów lodowych. Tego typu zadania wykonują prywatne wyspecjalizowane firmy.

Pragniemy także przypomnieć, że niewłaściwe utrzymanie i użytkowanie obiektu budowlanego oraz nie zapewnienie bezpieczeństwa użytkownika obiektu budowlanego zagrożone jest grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności (zgodnie z art. 91a ustawy – Prawo budowlane).

*Rzecznik prasowy Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze
mł.bryg. Artur Kucharski*

Groźna zima dla kierowców i pieszych

Warunki drogowe, z jakimi przyszło zmagać się kierowcom i pieszym są jednymi z trudniejszych w okresie zimy. Jest to wystarczający powód, by na drodze zachować szczególną ostrożność i trzeźwy umysł. Jednak jak pokazują policyjne statystyki od początku stycznia br. policjanci na terenie powiatu przysuskiego zatrzymali ogółem 15 nietrzeźwych kierujących, w tym pięciu kierujących innym pojazdem niż mechaniczny. W czasie jazdy zatrzymani mieli od 0,59 do 2,60 promili alkoholu w organizmie. Odpowiedzialny kierujący ma świadomość tego, że tylko trzeźwy umysł oraz wyjątkowa ostrożność są gwarancją bezpiecznego dotarcia do celu. Dlatego apelujemy do mieszkańców, aby nie decydowali się prowadzić pojazdu po spożyciu alkoholu, ponieważ skutki takiego zachowania mogą okazać się tragiczne.

Od początku 2013 roku na terenie powiatu przysuskiego doszło do dwóch wypadków drogowych, w których dwie osoby odniosły obrażenia oraz odnotowano 16 kolizji drogowych. Głównymi przyczynami tych zdarzeń drogowych było niedostosowanie prędkości, nie udzielenie pierwszeństwa przejazdu, nie zachowanie bezpiecznej odległości od poprzedzającego pojazdu, nieprawidłowe cofanie.

Pamiętajmy też, że my - piesi, dostrzegamy samochód ze zdecydowanie większym wyprzedzeniem niż kierowca dostrzega pieszego. Dlatego tak ważne jest noszenie elementów odblaskowych czy choćby włączonej latarki. Często pieszym wydaje się, że skoro oni widzą samochód nadjeżdżający z naprzeciwka, to kierowca także widzi ich - jest to jednak złudne. Kierowca jadący z prędkością 80 km/h widzi pieszego ubranego na ciemno z odległości ok. 30 - 40 metrów. Już jeden element odblaskowy powoduje, że pieszego widać z odległości ok. 200 metrów. Zadbajmy o bezpieczeństwo swoich bliskich, z którymi podróżujemy, ale pamiętajmy też o innych uczestnikach ruchu drogowego.

Najważniejsze przepisy, o których powinni pamiętać piesi podczas korzystania z drogi:

- Dziecko w wieku do 15 lat, poruszające się po drodze, po zmierzchu, poza obszarem zabudowanym, jest zobowiązane używać elementów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu.

- Pieszy idący po jezdni ma obowiązek ustąpienia pierwszeństwa nadjeżdżającemu pojazdowi.

- Z pobocza piesi mogą korzystać tylko wówczas, gdy nie ma chodnika lub drogi dla pieszych. Na drodze, która nie ma pobocza, pieszy może korzystać z jezdni. Idąc po jezdni jest on zobowiązany do zajmowania miejsca najbliższej jej krawędzi i ustępowania pierwszeństwa nadjeżdżającemu pojazdowi.

- Przechodzenie przez jezdnię poza przejściem dla pieszych jest dozwolone, gdy odległość od przejścia przekracza 100 metrów. Jeżeli jednak skrzyżowanie znajduje się w odległości mniejszej niż 100 metrów od wyznaczonego przejścia, przechodzenie jest dozwolone również na tym skrzyżowaniu. Jednakże poza przejściem pieszy może pokonać jezdnię pod warunkiem, że nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub utrudnienia ruchu pojazdów. Pieszy ustępuje wówczas pierwszeństwa pojazdom i do przeciwległej krawędzi obowiązany jest iść drogą najkrótszą.

- W przypadku, gdy przejście dla pieszych wyznaczone jest na drodze dwujezdniowej, przejście na każdej jezdni uważa się za odrębne.

- Pieszy znajdujący się na przejściu ma pierwszeństwo przed pojazdem.

*nadkom. Tamara Bomba
KPP Przysucha*

Strażacy edukują

Kolejny raz uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 spotkali się z przedstawicielami Straży Pożarnej. Tym razem strażacy poruszyli poważny problem jakim jest wiosenne wypalanie traw. Uczniowie mogli obejrzyć przejmujący film pt. „Zabójczy ogień”, mówiący o tym jak wielkie zniszczenia w naszym ekosystemie czynią pożary łąk i lasów. Mieszkańcy wsi od wielu lat wypalają trawy celem użyczenia gleby, choć skutek jest zupełnie

odwrotny. Wydaje się, że mimo wielu akcji Straży Pożarnej dotyczących tego procederu nadal nie rozumieją oni, że przyczyniają się do śmierci wielu zwierząt, ptaków oraz owadów. Wypalanie traw to także zagrożenie życia ludzi. Dzieci z dużym zainteresowaniem oglądały film oraz wysłuchały krótkiej prelekcji. Po raz kolejny będą mogły przekazać tę cenną wiedzę swoim rodzicom i dziadkom.

Inga Dubaj

Ferie w „Integracyjnej”

W trakcie ferii zimowych Świetlica Integracyjna w Przysusze działająca przy S.A.K. „OPOKA” przygotowała dla dzieci wiele atrakcji. Podopieczni brali udział w różnych formach zajęć. Poznali bezpieczne sposoby spędzania wolnego czasu zimą, słuchali czytanych książek oraz wykonali wiele prac plastycznych o tematyce zimowej. Dzieci integrowały się podczas wspólnych gier i zabaw ruchowych, nawiązując

koleżeńskie i przyjacielskie relacje. Odbyły się również dwa bezpłatne wyjazdy na basen do Opoczna. W piątek na zakończenie ferii w świetlicy odbył się kostiumowy bal karnawałowy. Świetlica działa przy ul. Przemysłowej i jest otwarta dla dzieci od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰ – 19⁰⁰, w soboty i niedziele w godz. 8⁰⁰ – 16⁰⁰.

Krzysztof Krupa

Zimowe ferie z ping-pongiem

Turniej tenisa stołowego rozgrywanego między świetlicami zorganizował podczas ferii zimowych przysuski Dom Kultury. Turnieje ping-ponga są już „zimową” tradycją w feryjnym programie placówki. W tegorocznym turnieju uczestniczyły dzieci i młodzież w dwóch grupach wiekowych.

Reprezentanci świetlic w Skrzyńsku, Pomykowie, Kozłowcu i Smogorzowie zmierzili się w rozgrywkach tenisa stołowego, walcząc dzielnie o zwycięstwo. Turniej przebiegał w dwóch grupach wiekowych. W grupie młodszej najlepszą trójką ping-pongistów okazali się w kolejności: Oskar Kutyba ze Smogorzowa, Damian Zabroń z Krajowa i Sebastian Szczepaniak z Wistki. Natomiast w grupie starszej najlepiej spisał się Bartłomiej Kaczor z Janikowa, a tuż za nim Przemysław Kapusta ze Skrzyńska i Dawid Kon-

dera z Dębin. Zwycięzcy otrzymali pamiątkowe statuetki ufundowane przez Dom Kultury i wręczone przez Dyrektora DK Mirosława Pilipczuka oraz Grażynę Ambrozek, opiekunkę świetlicy w Kozłowcu. Mecze sędziował Zbigniew Ślufarski.

Podczas ferii zimowych młodzi mieszkańcy miasta i gminy mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach klubów zainteresowań, działających w DK, w koncertach, wycieczce na basen, a także obejrzeć piękny film w kinie Zachęta. Zarówno na koncertach, jak i na projekcji filmu frekwencja dopisała wyjątkowo, sala widowiskowa Domu Kultury wypełniona była po brzegi.

Ferie zimowe już za nami, ale miłe wspomnienia ze wspólnie spędzonego czasu na długo pozostaną w pamięci.

Uczeń przerósł mistrza

O świetności ping-ponga w Przysusze wspominają Edward Pawlik i Zbigniew Ślufarski. Pierwszy był w tej dyscyplinie mistrzem Przysuszy, drugi wielokrotnym zdobywcą mistrzowskich tytułów. Pierwszy nauczycielem, drugi jego uczniem, który do dziś ping-pongowi pozostał wierny.

Pana Zbigniewa Ślufarskiego spotkaliśmy podczas między świetlicowego turnieju tenisa stołowego, zorganizowanego w ramach zimowych ferii przez przysuski Dom Kultury. Sędziował młodym zawodnikom. Pasja, z jaką przy okazji mówił o tej dyscyplinie sportu sprowokowała nas do porozmawiania o ping-pongu, na którym w latach przeszłych, obok piłki nożnej, ręcznej i siatkowej, stał przysuski sport.

„Była to dyscyplina sportu bardzo popularna wśród młodzieży. Odbywały się różne amatorskie turnieje. Ich organizacją zajmowało się Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej. Jego przewodniczącym był w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych Franciszek Jasiński syn Józefa. Ognisko nasze uczestniczyło w Mistrzostwach Wojewódzkich TKKF-u w Tenisie Stołowym, w 1958 roku w Kielcach, gdzie zająłem II miejsce. Zostałem też mistrzem Przysuszy w 1962 roku. (...) Pierwszy stół (do ping-ponga przyp. red.) zakupiony został przez Gminną Spółdzielnię, a ulokowano go w sali na piętrze, nad masarnią GS-u. Pamiętam, jak z Romkiem Frydrychem braliśmy po godzinach

pracy GS klucz od dozorczy i z wielkim zaangażowaniem uczyliśmy się tej gry.” – pisze Edward Pawlik w swojej książce „Wspomnienia dawnej Przysuszy”. Pamięta też dobrze młodziutkiego wówczas Zbyszka Ślufarskiego, którego uczył podstaw tej dyscypliny sportu. – Uczeń przerósł mistrza – mówi pan Edward dziś o panu Zbigniewie.

- Skąd u pana zainteresowanie tenisem stołowym? – pytamy Zbigniewa Ślufarskiego.

- Jako dwunastoletni chłopiec chodziłem często popatrzeć jak grają starsi, w tym także moi wujkowie. Natomiast mój tata był wtedy kierownikiem świetlicy, w której te spotkania tenisa stołowego odbywały się. Tam poznałem pana Edwarda Pawlika. Był moim pierwszym nauczycielem gry w ping-pongu. Sekcja tenisa stołowego, którą prowadziły wtedy Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej zrzeszała bardzo liczną grupę zawodników. Był to już sport kwalifikowany i zawodnicy zdobywali mistrzowskie tytuły w turniejach o randze wojewódzkiej. Kolejnym etapem było powstanie sekcji tenisa stołowego przy Klubie Sportowym „Oskar”. Byłem jej współzałożycielem, zawodnikiem i szkoleniowcem. Posiadam uprawnienia sędziowskie.

- Pana pierwsze sukcesy to...

- W latach 1966/67 jako osiemnastolatek zdobyłem dwukrotnie mistrzostwo województwa kieleckiego amatorów w kategorii seniorów, a wcześniej, w 1964 roku II miejsce w

Edward Pawlik (z lewej) i Zbigniew Ślufarski

mistrzostwach wojewódzkich LZS seniorów. Grając już w barwach „Oskara”, w 1972 roku wywalczyłem II miejsce w mistrzostwach województwa kieleckiego, w 1987 roku III miejsce w mistrzostwach województwa radomskiego. Natomiast dla mnie jako szkoleniowca sukcesem są osiągnięcia moich wychowanków i młodszych kolegów. Wspaniale spisywali się np. Krzysztof Jacewicz, Ewa Bomba, bracia Andrzej i Sławomir Jacewiczowie, Wiesław Rzeczkowski, Krzysztof Pawlikowski, Zbigniew Wijatkowski, Adam Górecki, bracia Wojciech i Maciej Bednarscy, Jacek Jankowski. Trudno tu wymienić wszystkich ówczesnych zawodników, którzy do 1989 roku, a więc do momentu likwidacji sekcji, bardzo silnie wzmacniali w Przysusze tę dyscy-

plinę sportu.

- Czuje pan żal, że tenis stołowy w Przysusze nie jest już tak silny i popularny?

- Młodzież ma dziś inne zainteresowania i ja to rozumiem. Poza tym w Przysusze wieloletnie tradycje mają też takie dyscypliny jak piłka siatkowa, ręczna czy nożna. A zainteresowanie tenisem stołowym nadal jest, co widać podczas turniejów organizowanych przez Dom Kultury. Cieszę się, że mogę w tym uczestniczyć.

- Zagralibyście panowie ze sobą singla po latach?

- Chyba nie dałbym rady Zbyszowski – z uśmiechem odpowiada Edward Pawlik. – Kto wie, może spróbujemy... – dodaje Zbigniew Ślufarski.

- Dziękuję panom za rozmowę.

Rozmawiała Hanna Jacobi

Atrakcyjna wycieczka do stolicy

Wycieczkę do Warszawy dla 41 dzieci zorganizował Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przysusze. Był to wyjątkowo atrakcyjny wyjazd w czasie minionych ferii zimowych.

W ramach akcji „Zima w mieście”, we wtorek 5 lutego odbyła się jednodniowa wycieczka do Warszawy, której organizatorem był Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecz-

nej w Przysusze. W wycieczce wzięło udział 41 dzieci pochodzących z rodzin korzystających ze świadczeń tutejszego ośrodka. Atrakcji na wycieczce nie brakowało, dzieci zwiedziły studio Polskiego Radia, gdzie uczestniczyły w warsztatach radiowych, zobaczyły Stadion Narodowy i były również w kinie na seansie „Hobbit: Niezwykła podróż 3D”.

W studiu Polskiego Radia

Ferie malowane bajkowo

Postacie z bajek Disneya były jednym z tematów konkursu plastycznego, zorganizowanego w świetlicy, w Kozłowcu. Najwyższe noty zdobył Kaczor Donald autorstwa Mateusza Stolarskiego.

W świetlicy, w Kozłowcu odbył się konkurs, promujący umiejętności plastyczne dzieci. Uczestniczyli w nim młodzi mieszkańcy Kozłowca i Lipnej. Prace wykonane przez uczestników konkursu przedstawiały postacie z bajek Disneya, a

także najważniejsze wydarzenia z życia dzieci i ich ulubione zajęcia. Wszystkim uczestnikom dopisywał świetny humor, a także nastrój dobrej zabawy związany z feriami. Spośród prac w wykonaniu Klaudii Wejner, Mateusza Stolarskiego, Sebastiana Stolarskiego i Stasia Stolarskiego najwyższą ocenioną była praca Mateusza Stolarskiego: świetnie namalowana bajkowa postać Kaczora Donalda.

Justyna Kwiecień

Dzieci odwiedziły Klub Seniora

Podopieczni świetlicy integracyjnej prowadzonej przez S.A.K. „Opoka” złożyli wizytę członkom Klubu Seniora „Złota Jesień”, funkcjonującego przy Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przysusze. Dzieci serdecznymi życzeniami i występem artystycznym uhonorowały w ten sposób Dzień Babci i Dziadka. W poniedziałek

21 stycznia, w Klubie Seniora było zatem świątecznie i wesoło. Dzieci mówiły wierszyki i śpiewały piosenki. Babcie i dziadkowie obdarowani zostali zrobionymi przez dzieci upominkami. Seniorzy byli bardzo zadowoleni i szczęśliwi, że pamiętano o ich święcie. Podziękowali swoim miłym gościom słodkim poczęstunkiem.

Odznaki, dyplomy i podziękowania

Uroczystość wręczenia dyplomów uznania i odznak honorowych Polskiego Czerwonego Krzyża odbyła się 19 lutego w Domu Kultury w Przysusze. W sali widowiskowej spotkali się działacze Oddziału Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Przysusze oraz sympatycy ruchu czerwono-krzyżskiego.

Uroczystość rozpoczęto hymnem czerwono-krzyżskim. Wprowadzono poczty sztandarowe Oddziału Rejonowego PCK w Przysusze, Hufca ZHP w Przysusze oraz szkół promujących tradycje czerwono-krzyżskie. Zebranych powitał Franciszek Filipczak prezes Oddziału Rejonowego PCK w Przysusze. Wśród gości byli samorządowcy, sponsorzy i młodzież. Obecny był także Jerzy Czubak prezes Oddziału Okręgowego PCK, który dokonywał wręczenia przyznanych odznaczeń i wyróżnień. Otrzymały je osoby indywidualne, przedstawiciele samorządów oraz szkoły. Te za aktywny udział uczniów w akcjach honorowego

oddawania krwi. Młodzież oddała w 2012 roku 400 litrów krwi.

Z terenu miasta i gminy Przysucha wyróżniono m.in.: Honorową Zbiorową Odznaką PCK: I stopnia ZS Nr 1 w Przysusze, II stopnia Prywatne LO im. św. Królowej Jadwigi w Mariówce, III stopnia PSP w Skrzyńsku. Killkanaście osób odznaczono Odznaką Honorową PCK I, II, III i IV stopnia, podziękowano grupie zasłużonych honorowych krwiodawców, opiekunom szkolnych kół PCK, współpracującym pielęgniarkom i sponsorom. Słowa podziękowania za wspieranie idei czerwono-krzyżskich skierowano do przedstawicieli samorządów gmin objętych działaniem Oddziału Rejonowego PCK w Przysusze. Otrzymali je także Burmistrz Przysuchy Tadeusz Tomasik i Sekretarz Gminy i Miasta Przysucha Stanisław Wiaderek.

Uroczystość uatrakcyjnił występ artystyczny w wykonaniu formacji tanecznej uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej w Skrzyńsku.

Jac.

Siatkarki z PG mistrzyniami powiatu

21 lutego zawodniczki Publicznego Gimnazjum im. św. Stanisława Kostki w Przysusze brały udział w Mistrzostwach Powiatu Przysuskiego, w piłce siatkowej. Zawody odbyły się w hali sportowej PSP nr 1 w Przysusze. Do zawodów zgłosiły się reprezentacje pięciu szkół. W wyniku losowania zespoły zostały

podzielone na dwie grupy. W grupie I znalazły się gimnazja z Rzucowa i Przysuchy, natomiast w grupie II z Gielniowa, Mariówki i Rusinowa. Nasze dziewczęta nie zawiodły i zajęły I miejsce, wygrywając w półfinale z Rzucowem oraz w finale, po emocjonującej grze, z rówieśniczkami, z Mariówki.

Drużyna PG w Przysusze: Aleksandra Borycka, Aleksandra Rejmer, Judyta Kowalczyk, Katarzyna Nocoń, Magdalena Nowicka, Lena Grudziecka, Weronika Woźniak, Aisza Mameczura, Izabela Pałgan, Izabela Lament, Maria Dyk, Natalia Pluciennik, Weronika Seta. Trener - Adam Pałgan.

Zwycięzcy siatkarze z gimnazjum

15 lutego w hali sportowej PSP Nr 1, w Przysusze zostały rozegrane Mistrzostwa Powiatu Przysuskiego w siatkówce chłopców szkół gimnazjalnych. W zawodach wzięły udział drużyny gimnazjalne z Rusinowa, Gielniowa, Klwowa oraz gospodarz turnieju: Publiczne Gim-

nazjum im. św. Stanisława Kostki w Przysusze. Uczniowie z Przysuchy, trenowani przez Wojciecha Norka, wyraźnie dominowali nad pozostałymi ekipami i zdecydowanie wygrali wszystkie pojedynki w stosunku 2:0, awansując tym samym do rozgrywek międzypowiatowych.

Drużyna gimnazjum z Przysuchy: Gutowski Bartłomiej, Marcin Bińkowski, Patryk Chwaliński, Karol Kietliński, Ciecierski Jakub, Albert Stawicki, Bartłomiej Włodarczyk, Patryk Skalski, Karbownik Michał, Wrzesień Paweł.

Seniorzy pożegnali karnawał

Była muzyka, były tańce i śpiew. W czwartek 7 lutego, w tradycyjny Tusty Czwartek, seniorzy Klubu Seniora „Złota Jesień” w Przysusze, w atmosferze dobrej zabawy pożegnali karnawał. Jak każde zwyczaj,

tego dnia na stole dominowały pączki. Nie zabrakło też innych potraw przygotowanych przez seniorów. Zabawa trwała do późnych godzin wieczornych. Karnawał pożegnano w doskonałych humorach.

Przedškolaków bal karnawałowy

Bal karnawałowy w Samorządowym Przedszkolu Nr 3 w Przysusze odbył się 12 lutego br. Dzieci przebrane w różnorodne, kolorowe stroje wspaniale bawiły się w rytm muzyki przygotowanej przez panie przedszkolanki. Dziewczynki ubrane były w balowe suknie księżniczek i wróżek, chłopcy zaś najczęściej wybierali strój Spidermana,

pirata, kowboja. Podczas trwania zabawy odbyły się różne quizy i konkursy. Wspólna zabawa przysporzyła dzieciom wiele radości, a to było głównym celem balu. Nie poraz pierwszy okazało się, że karnawał to fantastyczny czas nie tylko dla dorosłych, ale i dla dzieci.

wych. Zofia Pieszczyk, Anna Wamil

Dzień Babci i Dziadka w Ruskim Brodzie

Przed feriami uczniowie kl. 0-III z Publicznej Szkoły Podstawowej w Ruskim Brodzie zaprosili swoje babcie i dziadków na spotkanie z okazji ich święta. Wnuki wyraziły swoją miłość do dziadków prezentując wierszyki i piosenki z improwizacją ruchową. Przedstawiły też bajkę o „Zielonym Kapturku”, który uniknął losu swojej siostry Czerwonego Kapturka. Dziadkowie nie kryli też wzruszenia.

Zaproszeni goście otrzymali piękne laurki z życzeniami wykonane na styropianie. Dzieci również zrobiły własnoręcznie upominki - dla

swoich babć szkatułki na biżuterię, a dla dziadków okulary w kształcie serca. Do życzeń dołączyła się także obecna na spotkaniu dyrektor szkoły Anna Sosińska.

Przy słodkim poczęstunku przygotowanym przez rodziców dzieci, dziadkowie wspominali swoje dzieciństwo i czas nauki w trudnym okresie II wojny światowej. Była to ciekawa, żywa lekcja historii dla wnuków.

Spotkanie przygotowały wychowawczynie klas: Zofia Bomba i Mirosława Faber.

Mirosława Faber

Nasze tradycje zapisane w muzealnych zbiorach

Postne „figle” w Smogorzowie

„W środopocię (półpocię) zwykłe w nocy ze środy na czwartek wszyscy chłopcy, bez różnicy czy to starsi, czy młodzi, czy dorastający tzw. „podlotkowie”, zbierają się w czasie gdy ludzie już pójdą spać, wybierają sobie jakiegoś przewodnika, który nimi kieruje i przystępują do dzieła. Przewodnik wysyła każdego do innego gospodarstwa aby coś „ściągnął”, czy to drabinę od wozu, czy wóz, czy to jakieś wrota, czy furtkę, czy choinkę, która jeszcze się gdzieś została, czy słomę i wiele, wiele innych rzeczy. Znoszą to wszystko na środek wsi, gdzie mają już większy plac i wtedy ustawiają. Stawiają drabiny, których wierzchołki wiążą powrośłami i te powiązane stawiają do góry. Na ten wierzchołek wstawiają wóz, a na wóz choinkę nieprzebraną. Obok tego na ziemi ustawiają różne rzeczy, które zdobyli, bale drewna, wozy słomę, wrota. Nawet w czasie niepogody, deszczu, błota itp. Urządzają to samo, mówiąc, że co było od dawna, nie powinno zagać. To się nazywa „jarmark”. Oprócz tego jeszcze nieraz nakrecają ze słomy powrozów i wiążą od jednego do drugiego komina (na dachach). Nieraz połączą nawet i kominy całej wsi i to według nich ma być radio. Malują też różne postaci na ścianach domów, szczególnie tych, w których panny są na wydaniu. W czwartek rano ludzie idą to oglądać, a potem zabierają rzeczy, które należą do nich.”

(„Brzask”, Dwumiesięcznik uczennic Seminarium Nauczycielskiego w Mariówce, maj 1930 r., nr 28, s. 7) – zbiory Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze.

Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego

„A niechaj narodowie wždy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają.” (Mikołaj Rej) – te słowa przyświecały obchodom Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1, w Przysusze. 21 lutego lekcje języka polskiego w „jedynce” były wyjątkowe. Udekorowane sale, gazetki promujące uczenie się ojczystego języka i plansze zawierające cytaty o języku tworzyły niepowtarzalny klimat. Podczas zajęć odbywały się konkursy wiedzy o języku polskim. Uczniom podobały się planszowe gry dydaktyczne, dzięki

którym powtarzali i utrwalali swoje wiadomości związane z językiem ojczystym. Nie brakowało przy tym emocji w rywalizacji o zdobycie miejsca na podium. W tych zmaganiach nie było jednak przegranych. Każdy uczestnik dostał słodki upominek, bo tak naprawdę liczyła się dobra zabawa, która jednocześnie uświadomiła uczniom, że trzeba pielęgnować ojczysty język i wzbogacać swoją wiedzę o nim. W PSP nr 1 od lat organizowane są konkursy polonistyczne, recytatorskie, ortograficzne i czytelnicze.

Małgorzata Mandecka

Bal w Krainie Dobrej Zabawy

Radość, zabawa i taniec, towarzyszyły dzieciom podczas przedškolnego Balu Karnawałowego, zorganizowanego 12 lutego br. w Samorządowym Przedszkolu Nr 1 w Przysusze.

W kolorowej scenerii balowej sali wszystkich przybyłych powitały Wróżki, które przeprowadzając dzieci przez zaczarowane drzwi wiodące do krainy „Dobrej zabawy” ogłosiły rozpoczęcie tegorocznego balu. Na balu pojawiła się również Pani Zima, która zaprosiła do prezentacji karnawałowych strojów - wśród nich dominowały kostiumy ulubionych postaci z bajek. W bajkowe postaci wcielił się

również personel przedszkola. Na balu nie zabrakło tańca, muzyki i konkursów. Dzieci prezentowały swoje umiejętności taneczne w tańcu z balonami, sprawność w niesieniu piłeczki na łyżce. Rodzice także bardzo aktywnie uczestniczyli w zabawie: tańczyli tango na gazetkach oraz prezentowali swoje „kostiumy balowe”. Atmosferę uroczystości podkreślały kolorowe dekoracje, confetti oraz sztuczny śnieg leciutko opadający na głowy wszystkich uczestników balu. Zabawa zakończyła się miło - słodką niespodzianką dla wszystkich przedszkolaków.

M. Wetpa

Wiosenna runda tuż, tuż...

23 marca piłkarze Tymex Ligi Okręgowej rozpoczną rozgrywki w rundzie wiosennej. Mecze potrwać do połowy czerwca. Kibiców piłki nożnej czeka zapewne wiele emocji, my natomiast mocno będziemy trzymać kciuki za powodzenie „Oskara”. Po rundzie jesiennej MKS „Oskar” Przysucha zajmuje pierwsze miejsce w tabeli.

O przygotowaniach do wiosny na piłkarskich boiskach rozmawiamy z Ryszardem Pomykałą trenerem „Oskara”.

- Tegoroczna zima jest śnieżna i dość mroźna. Gdzie w tak niesprzyjającą pogodę trenują zawodnicy „Oskara”?

- Niezależnie od pogody trenujemy zarówno na powietrzu i w sali gimnastycznej. Wykorzystujemy boisko „Orlika”, tereny wokół Przysuchy, lasy, park, by tam gdzie tylko można organizować treningi kondycyjne i techniczne. Korzystamy też z hali sportowej przy ZS nr 2 oraz z siłowni. Miesiąc luty poświęciliśmy na przygotowanie specjalistyczne, a więc było więcej treningów z piłką na boisku.

- Rundę jesienią „Oskar” zakończył plasując się na pierwszym miejscu w tabeli z wysoką ilością zdobytych punktów. Uważa pan, że zespół jest przygotowany do powtórzenia tak dobrej gry w rundzie wiosennej?

- Robimy wszystko, by zespół był przygotowany technicznie, kondycyjnie i mentalnie do kontynuowania gry w rundzie wiosennej. Znamy swoich przeciwników, najgroźniejszych rywali. Na pewno jednak ta runda rewanżowa będzie bardziej stresogenna. Wszyscy mamy świadomość, że gra toczyć się będzie o konkretny cel, o każdy punkt. Bardzo dużo zależy od samych zawodników, na ile się zmobilizują. Trenują ich zaledwie od pół roku i nie do końca jeszcze wiem, jakim zapasem wcześniejszego wytrenowania dysponują. Treningi, które ja stosuję są o dość dużym obciążeniu kondycyjnym. Potrzebny jest więc zapas zdobyty wcześniej.

- Odbyte w lutym mecze sparingowe pozwalają spojrzeć na przygotowanie zawodników optymistycznie, a rundę wiosenną rozpoczynacie meczem z drużyną, która zajmuje niższą pozycję w tabeli po „jesieni”...

- Sparingi to forma sprawdzianu i czynnego treningu. Rozegraliśmy dwa mecze sparingowe z lidera-

mi IV ligi, łódzkiej: z KS Paradyż, gdzie zremisowaliśmy 2:2 i grupy mazowieckiej: z Piłicą Białobrzegi, gdzie wygraliśmy 3:2. Ale ja liczę się z każdą możliwością. Nigdy nie powinno się być pewnym, nawet jeśli ma się do czynienia z przeciwnikiem, który był wcześniej słabszy. Gra na boisku ma sens, jeśli się przeciwnika szanuje. Ponadto gramy wszyscy w tej samej lidze i tu umiejętności piłkarzy są porównywalne. Wspomniałem wcześniej o mentalnym przygotowaniu zawodników. I to jest właśnie to: szacunek i pokora - uczucia, o których trzeba pamiętać wychodząc na boisko.

- Jakie cechy ceni pan u zawodnika, wytrwałość, siłę fizyczną, pasję?

- Nad kondycją fizyczną można popracować, ale najważniejsze to talent i pracowitość. Te dwie cechy powinny iść w parze, wtedy możliwy jest sukces. Wartościowy zawodnik to ten, który wiedząc, że ma talent, ciężko pracuje, żeby go rozwijać.

- Czy poza aktywnym treningiem, kondycyjnym i technicznym, prowadzi pan też szkolenia teoretyczne?

- Nie można tego tak nazwać. Owszem, omawiam z zawodnikami każdy mecz, analizujemy błędy, wyciągamy wnioski, rozmawiam, a kiedy potrzeba, motywuję. Każdy zawodnik ma lepsze i gorsze dni, na które wpływa wiele czynników, także życie rodzinne, osobiste.

- Jakiego rodzaju kary pan preferuje w stosunku do zawodników, którzy na przykład spóźniają się na treningi, opuszczają je, lekceważą wspólne ustalenia bądź zdarza im się nadużyć alkoholu?

- Na szczęście, jeśli chodzi o zawodników „Oskara” nie byłem zmuszony nikogo karać. Więcej, od momentu rozpoczęcia z nimi treningów, jestem mile zaskoczony ich postawą i zaangażowaniem. Ale rozważając teoretycznie, gdyby była potrzeba ukarania zawodnika, to kara musiałaby być współmierna do przewinienia. Najpierw rozmowa, a w kolejności odsunięcie od gry

w meczach. Odsunięcie od gry to dotkliwa kara dla każdego piłkarza. Natomiast idąc dalej, o zawieszeniu w czynnościach zawodnika czy jego skreśleniu z klubu decyduje zarząd.

- Jeśli mowa o zarządzie klubu, czego pan od zarządu oczekuje?

- Przede wszystkim dbałości o sprawy organizacyjne związane z wyjazdami na mecze, zapewnienia bazy treningowej, dbałości o wizerunek klubu, wspierania mnie w sprawach utrzymania dyscypliny, wspierania zawodników w rozwiązywaniu różnych problemów i oczywiście pozyskiwania funduszy na funkcjonowanie klubu.

- Czy zdecydował już pan, kto wiosną zagra w głównym składzie?

- Trenuję obecnie 20 piłkarzy. Kilku jeszcze testuję. Mniej więcej wiem, kogo widziałbym w składzie do rozgrywek wiosennych, ale decyzji jeszcze nie podjąłem.

- Środowisko lokalne jest zainteresowane tym, aby w reprezentującej gminę drużynie grali zawodnicy

miejscowi, rodzinnie związani z Przysuchą. Jak to jest w przypadku aktualnego składu „Oskara”?

- Na 20. trenujących piłkarzy, na dzień dzisiejszy jest tylko czterech spoza Przysuchy. Rozumiem oczekiwania lokalne, ale nie zawsze są one możliwe do spełnienia. Bywa, że brakuje tzw. zaplecza w postaci młodzików – piłkarzy młodszego rocznika i aby wzmocnić drużynę trzeba sięgnąć po zawodników z innych klubów. Stajemy też przed wyborem, kiedy ambicją jest zdobycie wyższej pozycji. Wtedy, niestety trzeba zrezygnować z gorszego, własnego zawodnika na rzecz lepszego „obcego”. Niemniej jednak, jak wspomniałem, zdecydowana większość piłkarzy „Oskara” jest z terenu przysuskiej gminy.

- Pan nie jest przysuszaninem. Czuję się pan dobrze w Przysusze?

- Tak, zdecydowanie tak.

- Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała Hanna Jacobi

Piłkarze „Oskara” przed treningiem na „Orliku”

Wicemistrzynię z „dwójki”

19 lutego br. w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2, w Przysusze odbyły się Mistrzostwa Powiatu Przysuskiego w mini piłce siatkowej dziewcząt. Dziewczęta z PSP nr 2 w składzie: Edyta Cuper, Aleksandra Gruszka, Julia Karbownik, Julia Urbańczyk, Marlena Pakosz, Martyna Chylak, Lena Pękal, Kamila Korycka, Wiktoria Widulińska, Julia Skuza, Aleksandra Szymańska i Aleksandra Salij uległy tylko reprezentacji Publicznej Szkoły

Podstawowej w Skrzyńsku i wywalczyły wicemistrzostwo Powiatu Przysuskiego.

Klasyfikacja zawodów:

I miejsce – Publiczna Szkoła Podstawowa w Skrzyńsku,

II miejsce – Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Przysusze,

III miejsce – Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Przysusze,

IV miejsce – Katolicka Szkoła Podstawowa w Mariówce.

Edyta Szymańska

Tadeusz Rejmer prezes MKS Oskar Przysucha: - Życzę zawodnikom dobrej formy w rundzie wiosennej i oczywiście awansu do IV ligi. Dziękuję samorządowi gminy i miasta Przysucha, sponsorom i kibicom za wspieranie „Oskara”. Wszystkim życzę niezapomnianych, sportowych wrażeń.

Zagrali dla zakochanych

W niedzielę 17 lutego, w Domu Kultury w Przysusze odbył się Koncert Walentynkowy. Jako pierwszy na scenie wystąpił młody zespół Four Sticks, dla którego był to sceniczny debiut. Młodzi muzycy zagrali cztery utwory, które zostały ciepło przyjęte przez publiczność. Zespół zagrał w składzie Michał Porczyński, Michał Kozieł, Michał Chylak oraz Marcin Porczyński. Następnie na scenie pojawiła się Estrada Domu Kultury. Zróżnicowany program pozwalał każdemu ze słuchaczy znaleźć coś dla siebie. W repertuarze znalazły się utwory m.in. zespołu Toto, Hey czy Joss Stone.

Pięćdziesięciminutowy koncert został nagrodzony brawami, co było największą nagrodą dla występujących. Estrada DK wystąpiła w składzie: wokalistki Karolina Marasek, Katarzyna Rejmer, Joanna Mordak oraz wokaliści Patryk Wójcik i Robert Sowiński, zespół tworzyli: Bartek Koselski, Grzegorz Nowicki, Dariusz Rejmer oraz Karol Sionek. Organizatorzy koncertu serdecznie dziękują solistom i muzykom, którzy rezygnując z ważnych osobistych planów, wzmocnili w niedzielę grupę wykonawców i uświetnili koncert swoim udziałem.

G.N.

Harcerze czytali dzieciom

W ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, w Bibliotece Publicznej w Przysusze odbyło się spotkanie dzieci z klasy II Szkoły Podstawowej Nr 1 z grupą harcerzy działających w ramach Hufca ZHP Przysucha. Spotkanie zbiegło się w czasie z obchodzoną na całym świecie Dniem Myśli Braterskiej. Harcerze: Weronika Woźniak, Daniel Madej, Mateusz Madej, Rafał Biernat czytali dzieciom teksty literackie, m.in. fragment powieści M. Buczkówy pt.

„Piotruś zuch” oraz wiersze poetów polskich. Czytanie przeplatane było wspólnym śpiewem harcerskich piosenek i wesołymi pługami. Druh Rafał wygłosił refleksyjną gawędę o harcerskim życiu, historii związku, o dniu dzisiejszym tej organizacji, poruszył temat przyjaźni i braterstwa. Na zakończenie dyrektor biblioteki Jerzy Kwaśniewski złożył harcerzom życzenia w związku z ich świętem, a uczestnicy otrzymali słodkie upominki.

Informator Przysuchy

e-mail: ip.przysucha@op.pl

tel. 048 675 24 73

Redaktor naczelny Hanna Jacobi tel. 0606141106

Zdjęcia: Mirosław Pilipczuk, Waldemar Rek, Mariusz Wielgo, archiwum

Wydawca: Dom Kultury w Przysusze

Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania nadesłanych tekstów.

Druk:

Wspomnienie o ks. Julianie

Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze zaprasza 8 marca (piątek) o godz. 11⁰⁰ na otwarcie wystawy „Książd Julian Młynarczyk (1882-1950)”.

Działalność księdza Juliana Młynarczyka przypada na okres wielkich przemian społecznych, gospodarczych i kulturalnych pierwszej połowy XX wieku. Kapłan uchodzi za jednego z wybitniejszych w diecezji sandomierskiej. Doktor prawa kanonicznego, wicerektor Seminarium Duchownego w Sandomierzu, autor licznych publikacji, zasłużony pedagog, wychowawca młodzieży i ojciec duchowy Zgromadzenia Sióstr Służek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanej w Mariówce. Wystawa

wa przybliży lokalnej społeczności wielkie dokonania i ponadczasowe zasługi Księdza. Wystawa będzie czynna do 15 maja br.

Przed Wielkanocą

Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze zaprasza 2 marca 2013 roku na warsztaty etnograficzne prowadzone przez twórczynię ludowe Mariannę Rzepkę i jej córki Bożenę i Gabrielę. Podczas poka-

zów prezentowane będą techniki wykonywania palm i pisanek wielkanocnych. Warsztatom towarzyszyć będzie kiermasz wielkanocny z oryginalnymi wyrobami twórczyń ludowych regionu opoczyńskiego.

„Tak było” w przysuskim muzeum

Z zainteresowaniem młodzież i dorośli mieszkańcy Przysuchy oglądali w lutym najnowszą wystawę w przysuskim muzeum. Stare fotografie zebrane pod nazwą: „Tak było - dawne fotografie mieszkańców gminy Rusinów”, przybliżyły miejscowej młodzieży tradycyjną wiejską kulturę, historię wielu rodzin, dawnych zwyczajów, zabaw i codziennego życia. Zbiory w rodzinnych albumach okazały się niezwykle. Powstała wystawa, która świadczy o bogactwie kulturowym

ziemi przysuskiej. Wystawa powstała w ramach projektu 3XGACE, dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Częściami projektu są też: książka i film. Książka zawiera materiały z badań terenowych Andrzeja Bieńkowskiego oraz Janusza Prusinowskiego i Macieja Żurka o rodzinnej kapeli weselnej z okolic Przysuchy. Tworzyli ją w latach 1950. bracia Gace z Przysławowic Małych. Film promuje tradycyjną muzykę wiejską ziemi przysuskiej.

Dyskusyjny Klub Książki rusza w bibliotece

Biblioteka Publiczna w Przysusze serdecznie zaprasza wszystkich chętnych czytelników na spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki, które odbędzie się w czynie 12 marca br. o godz. 16.30. Dyskusyjny Klub Książki to wspólny projekt Instytutu Książki i bibliotek wojewódzkich, adresowany przede wszystkim do czytelników korzystających z bibliotek publicznych, a także do tych, którzy nie tylko lubią czytać, lecz także rozmawiać o książkach. Warto, aby także i w Przysusze działał taki klub.

Doceńmy piękno zimy.

Choć uciążliwa i daje w kość, jest pełna niepowtarzalnego uroku.

A tak wygląda w Przysusze i okolicy, utrwalona w obiektywie.

Zdjęcia: Mirosław Pilipczuk

